

İMİALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2018/1

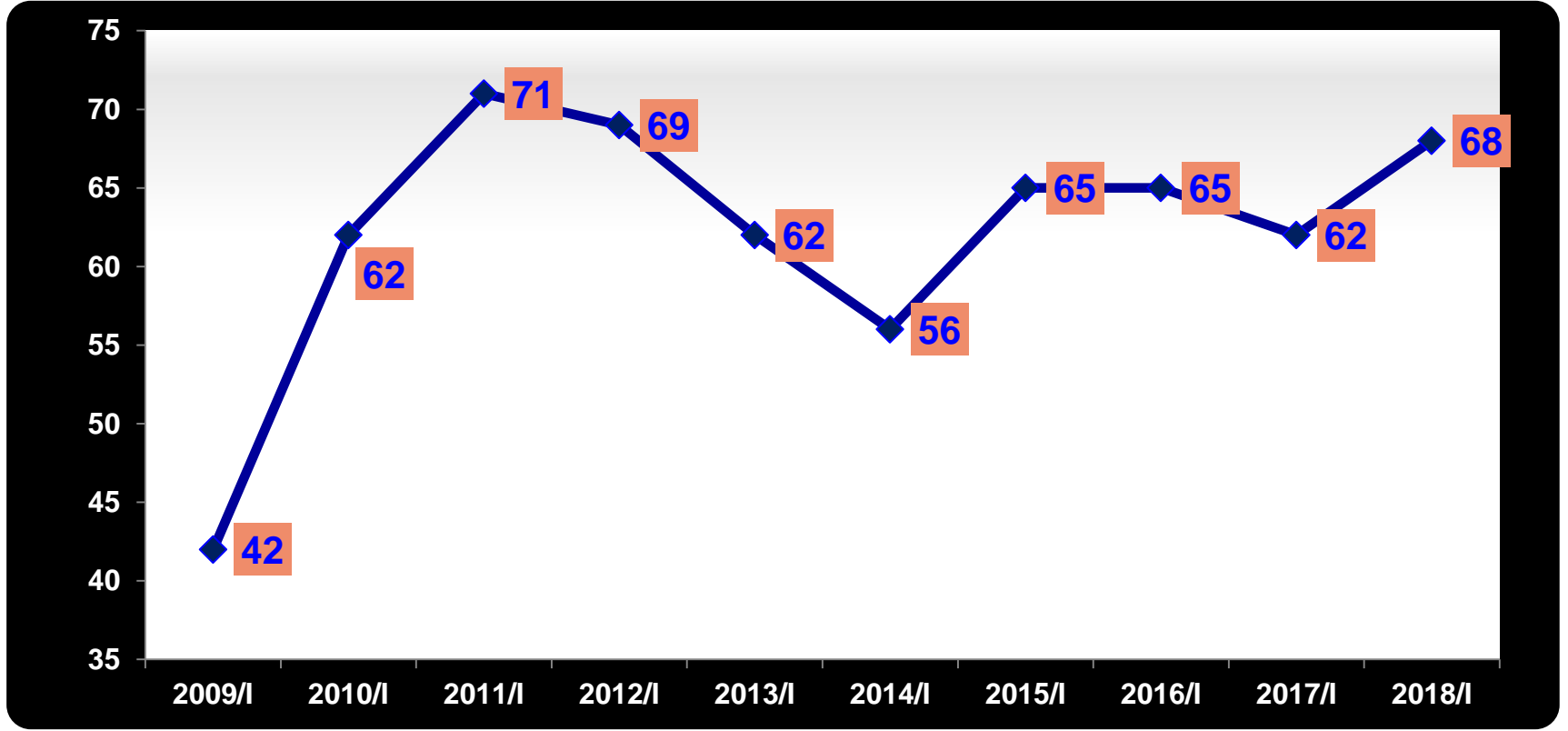
Mayıs 2018

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana «İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu» çalışmasını yürütüyoruz.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir.
- **167** üyemiz, 2018 yılı I. Çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

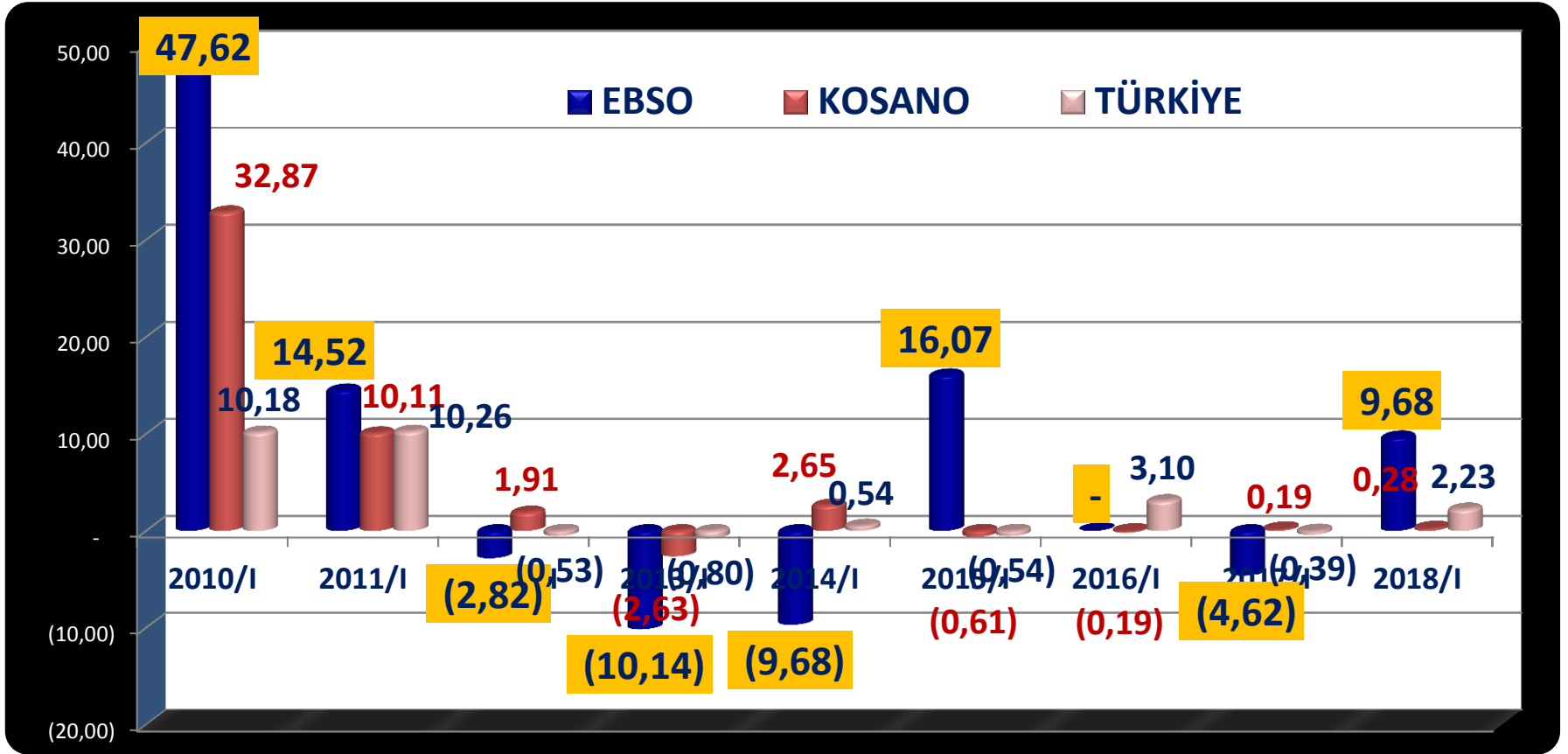
EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı 2018 ilk çeyrekte **%68**'dir.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymaktadır.

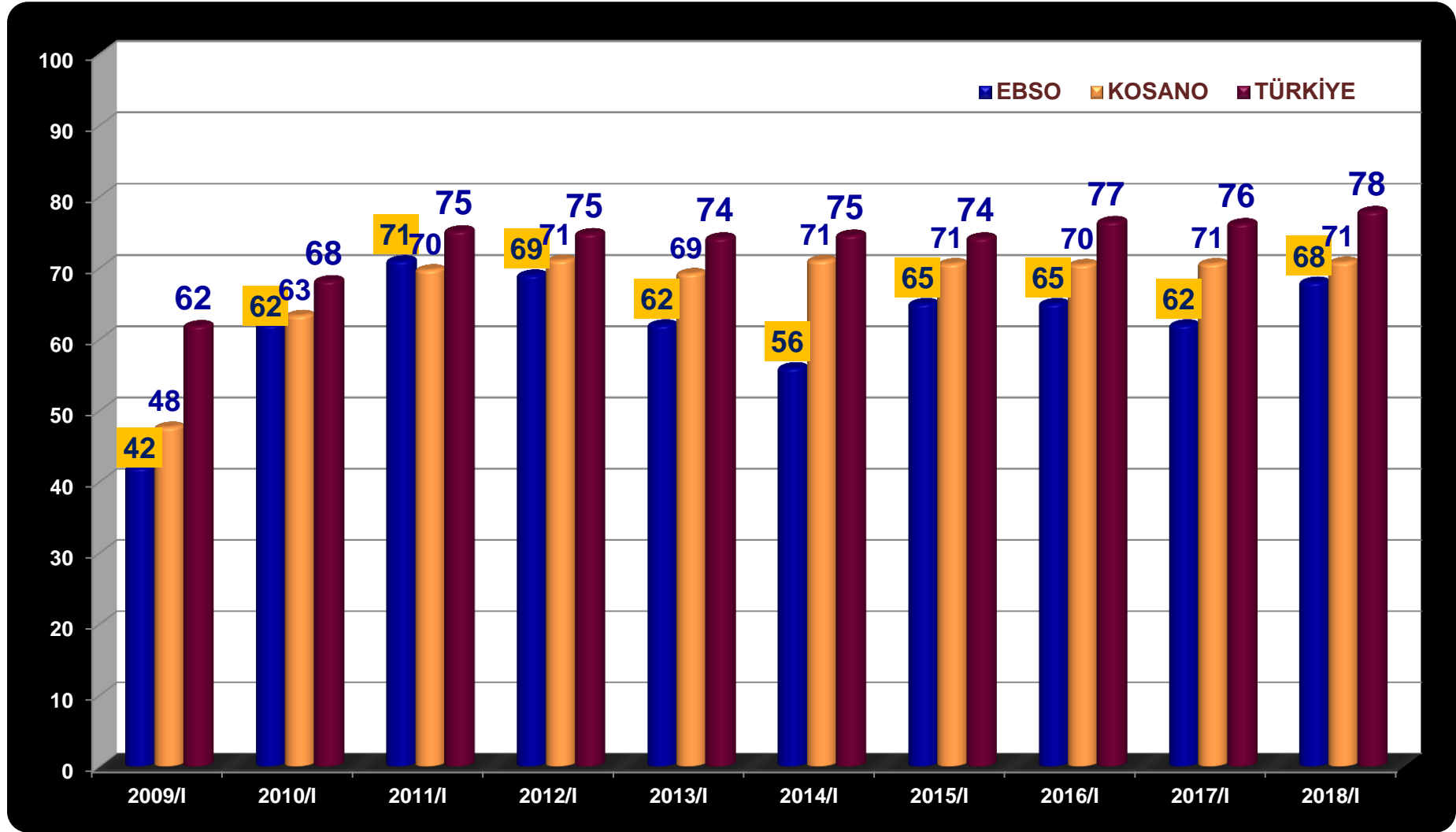
YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ARTIŞ ORANI (%)

Kapasite kullanım oranlarında yıllar itibari ilk çeyrek artışlarına baktığımızda; EBSO üyelerinin 2018 ilk çeyrekte, baz etkisi olsa da 2017 ilk çeyreğine göre; **%9,68** ile daha yüksek artış gerçekleştirdiği görülmekte.

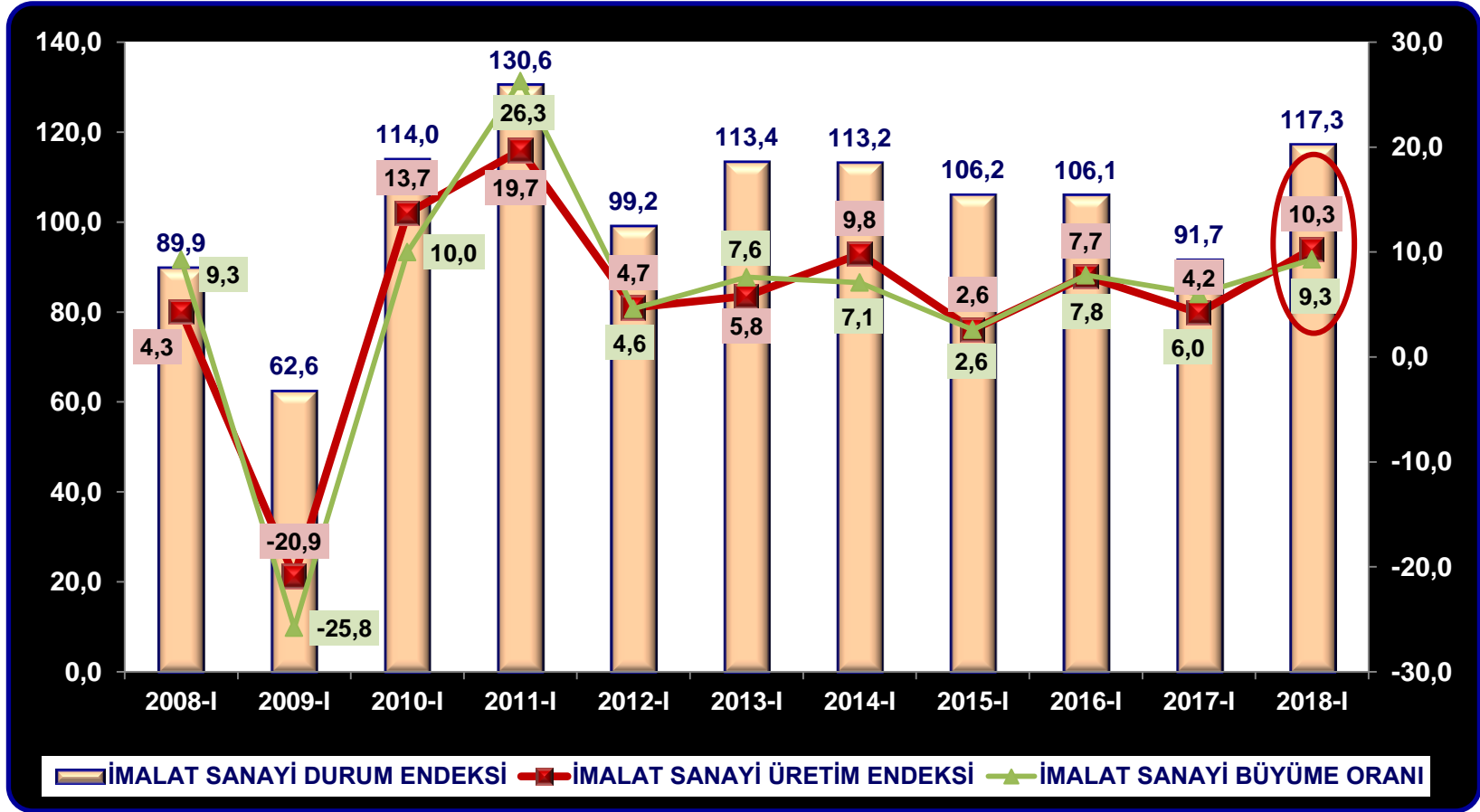
İzmir'in, daha dışa açık olması, daha yüksek uyum esnekliği ve düşük kapasite ile çalışmasının bu artışta etken olduğu söylenebilir.

YILLAR İTİBARI İLE I. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite kullanımı **Son 10 yılın ortalaması** EBSO üyelerinde **%62**, Kocaeli Üyelerinde **%67**, Türkiye genelinde **%73**'tür.

SANAYİ ENDEKSİ ve BÜYÜME ORANI

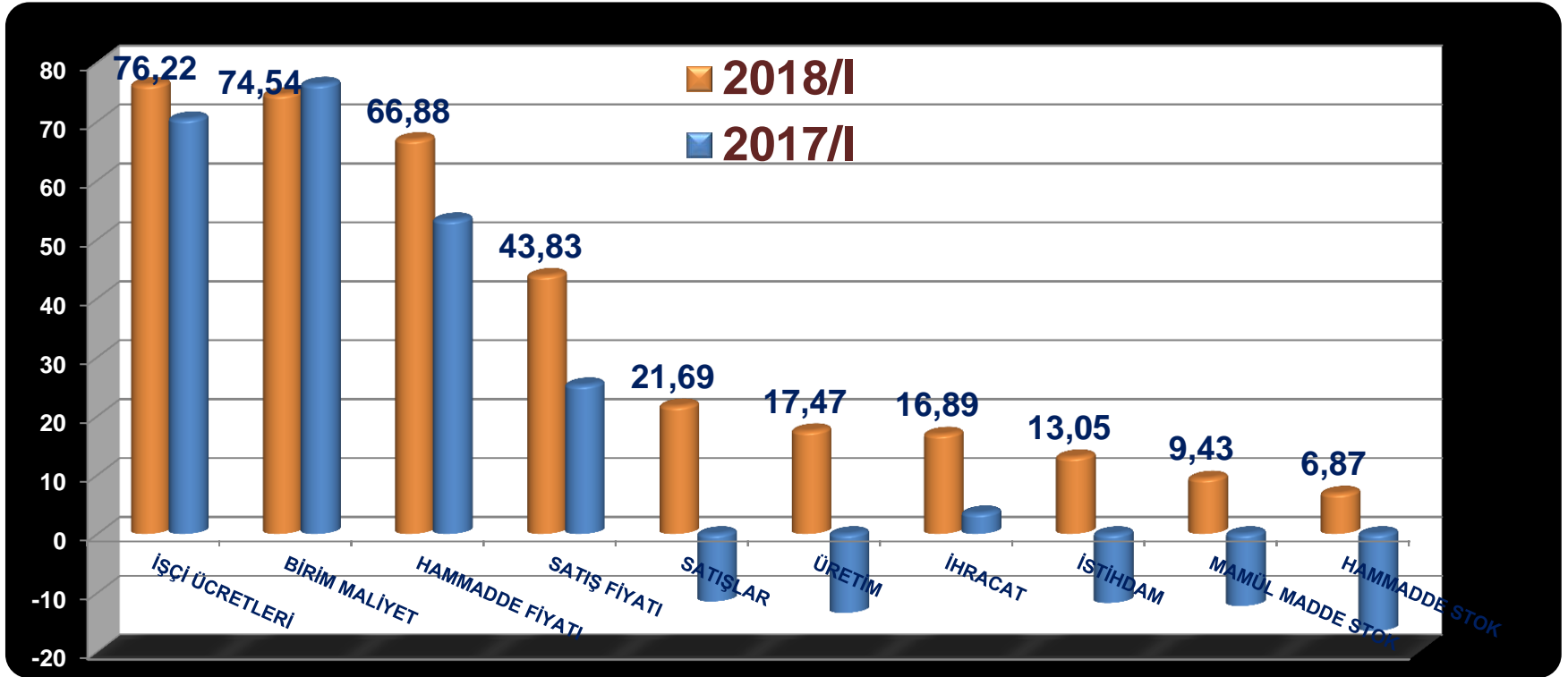
İmalat Sanayi Durum Endeksi (üretim-satış-ihracat-istihdamdaki net gerçekleşmeden oluşturulan bir endekstir. İlk çeyrekler itibari ile İmalat sanayide görünüm endeksi, büyüme oranı ve üretim endeksi verileri bir araya getirildiğinde korelasyonu da yüksek çıkmaktadır. 2018 ilk çeyrek büyümenin **%7**'nin üstünde olacağına dair de fikir vermektedir.

2018 İLK ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2017/İ	2018/İ	DEĞİŞİM (%)
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	24.993	43.939	75,8
İmalat Sanayi Üretim Endeksi	99,8	109,8	10,0
Kapasite Kullanım Oranı (%)	76,8	77,9	1,4
PMI	50,2	54,4	8,4
Sanayi Ciro Endeksi	122,7	153,3	24,9
Ekonomi Güven Endeksi	91,5	102,7	12,2
Yİ ÜFE (%)	15,1	13,4	-11,1
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	3.097	3.224	4,1
Dolar	3,69	3,81	3,3
İşsizlik Oranı (%) (Oca.-Şub.)	10,7	12,8	19,6

Geçen yıl ile 2018'in ilk çeyrekleri kıyaslandığında; döviz kuru, işsizlik ve protesto edilen senetler dışındaki verilerde olumlu sonuçlar gözlenmektedir. Dolayısıyla, yılın ilk çeyreğinde 2017 yılı konjonktürü devam etmiştir. Ancak, erken seçim kararı sonrası yaşanan konjonktürel kırılmanın etkilerini 2. çeyrekte göreceğiz.

2018 I. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda arttı-azaldı diye ifade edilen oranların farkından elde edilir.

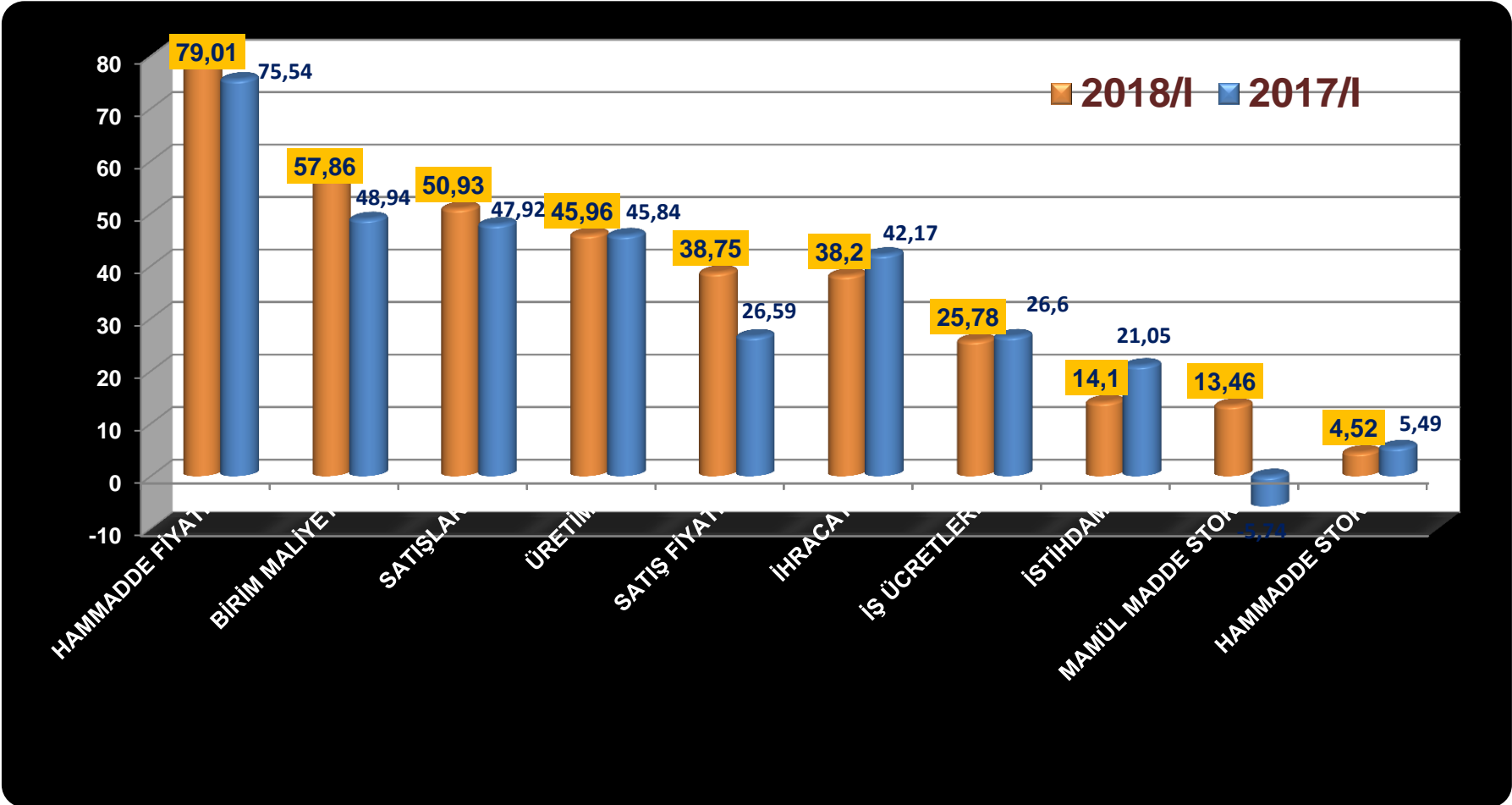
Üyelerin %76'sı 2018'in ilk çeyreğinde ilk sırada, işçi ücretlerinin arttığını ifade etmiştir. Onu, birim maliyet ve hammadde fiyatları izlemiştir.

2016 darbe girişiminin etkilerinin yansıdığı 2017 ilk çeyrekte; üretim-ihracat-satışlar kalemindeki iyileşme net olarak gözlenmektedir.

Bu değerlendirmeler önümüzdeki dönemde maliyet enflasyonunun belirginleşeceğine ilişkin ipuçları vermektedir.

Dolayısıyla, enflasyon Türkiye'nin önemli ve öncelikli sorunu olmaya devam edecektir.

2018 II. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

Üyelerin, %79'u 2018 yılının **ikinci çeyreğinde** hammadde fiyatlarının ilk sırada artacağını, 2017 ilk çeyrekte olduğu gibi belirtmiştir.

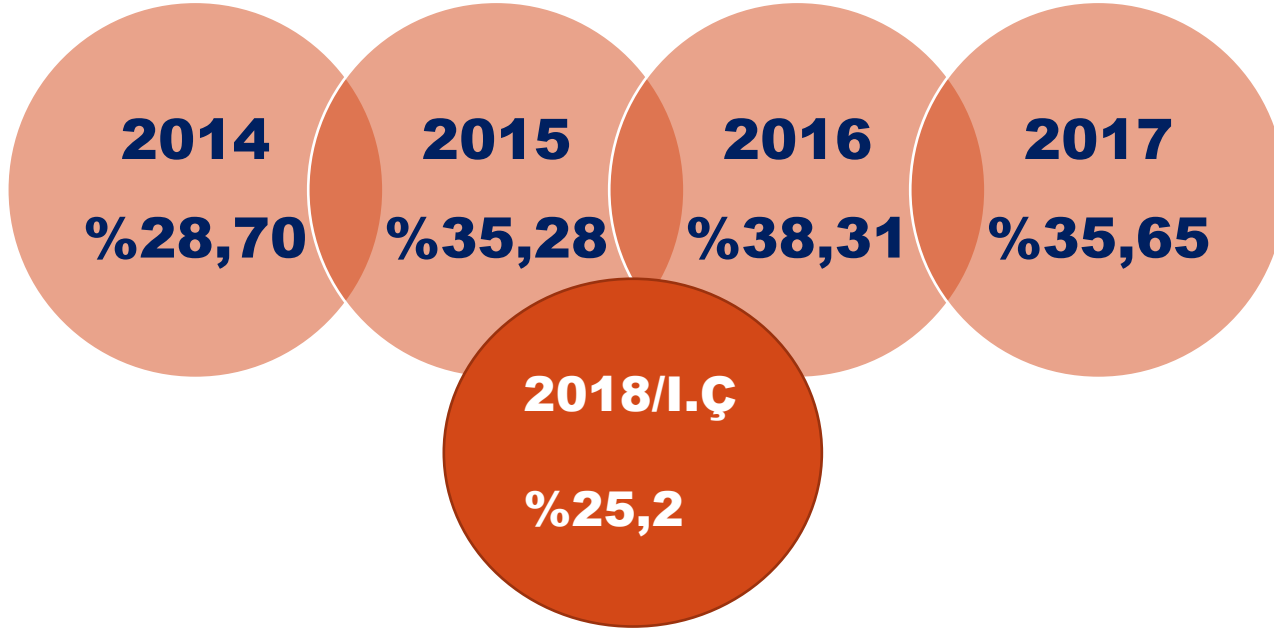
Bu tür beklentilerin gerisinde kur artışlarının belirleyici olduğu söylenebilir.

Bunu, birim maliyetleri ve satışlar izlemektedir.

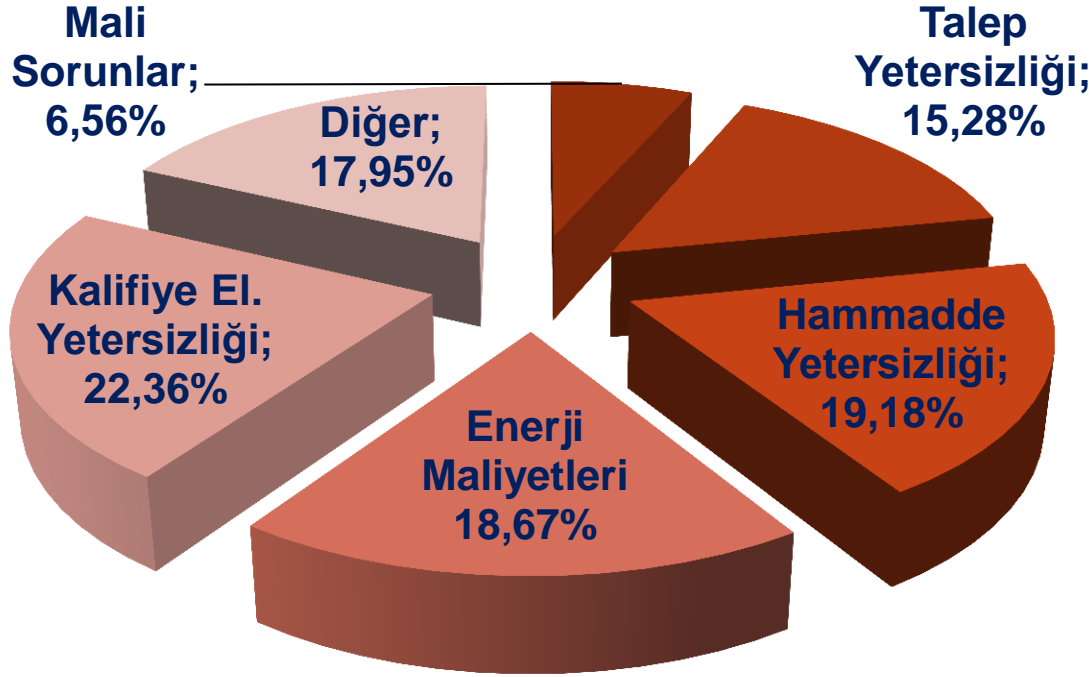
FASON ÜRETİM PAYI

Yıllık bazda gerçekleştirmelerde, üretimlerinin yaklaşık üçte birini işletmelerinde fason olarak yapan firmaların 2018 yılı ilk çeyrekte **fason üretim oranı dörtte bire** düşmüştür.

Bu gelişmede kur artışlarının özellikle işletme içi üretimi daha anlamlı kılmasının rolü olduğu söylenebilir.

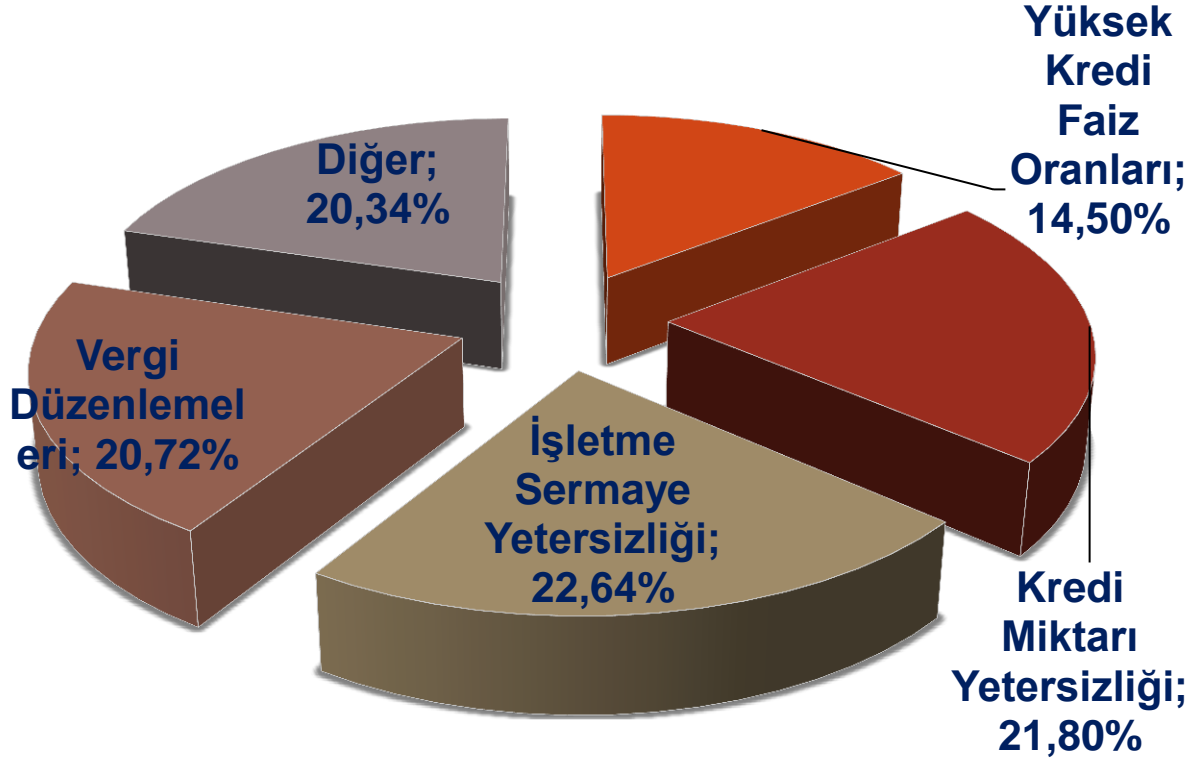

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2018 yılının ilk çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%22,3**'ü **kalifiye eleman yetersizliğini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. Oranlar geçen senenin aynı çeyreği ile benzerlikler göstermekte.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

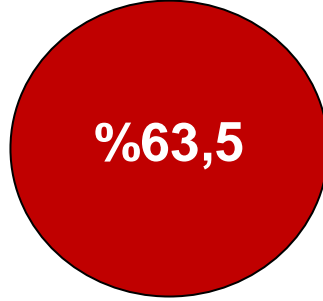

Mali sorunların nedenleri arasında gösterilen ilk 3 başlık oranları birbirine çok yakın olup, bir önceki yılın aynı dönemi ile benzer sonuçlar göstermektedir.

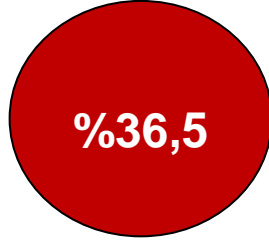
1. İşletme sermaye yetersizliği
2. Kredi miktarı yetersizliği
3. Vergi düzenlemeleri

HAMMADDE YETERSİZLİĞİ

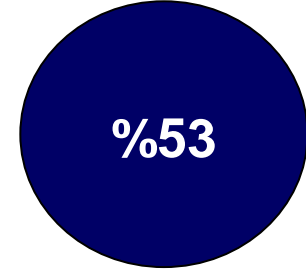
TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

YERLİ HAMMADDE
YETERSİZLİĞİ2017/I

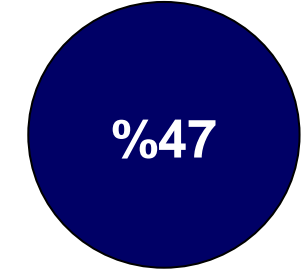
%56,7

İTHAL HAMMADDE
YETERSİZLİĞİ

%43,3

İÇ TALEP
YETERSİZLİĞİ2017/I

%53,2

DIŞ TALEP
YETERSİZLİĞİ

%46,8

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 3. sırada gösterilen hammadde yetersizliğinde **%63,5** ile yerli hammadde yetersizliği öne çıkmıştır.

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden sonlarda gösterilen talep yetersizliğinde **%53** ile iç talep yetersizliği öne çıkmıştır.

EK TABLO 1

GERÇEKLEŞME VE BEKLENTİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER	2018/1. DÖNEM GERÇEKLEŞEN (%)				2018/2. DÖNEM BEKLENTİ (%)			
	ARTTI	AZALDI	AYNI KALDI	NET DURUM	ARTACAK	AZALACAK	AYNI KALACAK	NET BEKLENTİ
ÜRETİM	43,98	26,51	29,52	17,47	55,90	9,94	34,16	45,96
SATIŞLAR	47,59	25,90	26,51	21,69	59,63	8,70	31,68	50,93
MAMÜL MADDE STOK	34,59	25,16	40,25	09,43	33,97	20,51	45,51	13,46
HAMMADDE STOK	33,75	26,88	39,38	06,87	29,68	25,16	45,16	04,52
SATIŞ FİYATI	50,62	6,79	42,59	43,83	42,50	3,75	53,75	38,75
HAMMADDE FİYATI	69,43	2,55	28,03	66,88	79,63	0,62	19,75	79,01
İŞÇİ ÜCRETLERİ	76,83	0,61	22,56	76,22	27,67	1,89	70,44	25,78
İHRACAT	37,84	20,95	41,22	16,89	47,92	9,72	42,36	38,20
İSTİHDAM	25,47	12,42	62,11	13,05	26,92	12,82	60,26	14,10
BİRİM MALİYET	78,18	3,64	18,18	74,54	64,15	6,29	29,56	57,86

EK TABLO 2

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Yetersizliği	Enerji Maliyetleri	Kalifiye El. Yetersizliği	Diğer
2015/I	05,80	16,96	21,43	19,64	18,97	17,19
2015/II	11,50	16,20	16,43	15,96	20,19	19,72
2015/III	12,40	16,41	15,84	17,75	20,23	17,37
2015/IV	10,03	15,88	15,60	19,50	21,73	17,27
2015/YILLIK	09,93	16,36	17,33	18,21	20,28	17,89
2016/I	11,06	18,63	15,28	17,18	20,09	17,76
2016/II	10,76	17,85	18,64	15,22	20,73	16,80
2016/III	10,16	16,29	15,99	16,44	22,72	18,39
2016/IV	9,39	15,30	17,88	16,97	21,67	18,79
2016/YILLIK	10,34	17,02	16,95	16,45	21,30	17,94
2017/I	7,60	17,14	15,90	17,67	23,14	18,55
2017/II	9,90	13,74	17,98	18,59	19,60	20,20
2017/III	8,26	16,51	17,58	18,04	20,95	18,65
2017/IV	6,86	17,69	17,33	21,30	19,86	16,97
2017/YILLIK	8,16	16,27	17,20	18,90	20,89	18,59
2018/I	6,56	15,28	19,18	18,67	22,36	17,95

EK TABLO 3

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Diğer
2015/I	14,92	22,53	23,67	19,51	19,37
2015/II	16,26	20,24	21,80	19,38	22,32
2015/III	16,67	20,25	24,52	19,70	18,87
2015/IV	16,80	22,13	22,92	19,76	18,38
2015/YILLIK	16,16	21,29	23,23	19,59	19,74
2016/I	16,82	21,67	22,29	20,64	18,58
2016/II	18,30	22,45	22,45	21,62	15,18
2016/III	15,39	21,01	24,49	20,72	18,39
2016/IV	16,23	20,39	22,26	20,29	20,83
2016/YILLIK	16,69	21,38	22,87	20,82	18,25
2017/I	16,50	23,53	21,23	21,10	17,65
2017/II	16,54	22,31	23,37	19,73	18,06
2017/III	14,97	22,56	24,15	19,73	18,59
2017/IV	13,81	22,38	20,48	21,43	21,90
2017/YILLIK	15,46	22,70	22,31	20,50	19,05
2018/I	14,50	21,80	22,64	20,72	20,34

EK TABLO 4

FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2013/IV	32,45
2014/I	32,43
2014/II	23,60
2014/III	37,08
2014/IV	21,70
2015/I	26,14
2015/II	30,44
2015/III	41,24
2015/IV	43,28
2016/I	30,14
2016/II	51,85
2016/III	34,78
2016/IV	36,49
2017/I	30,25
2017/II	38,12
2017/III	47,17
2017/IV	27,06
2018/I	25,26